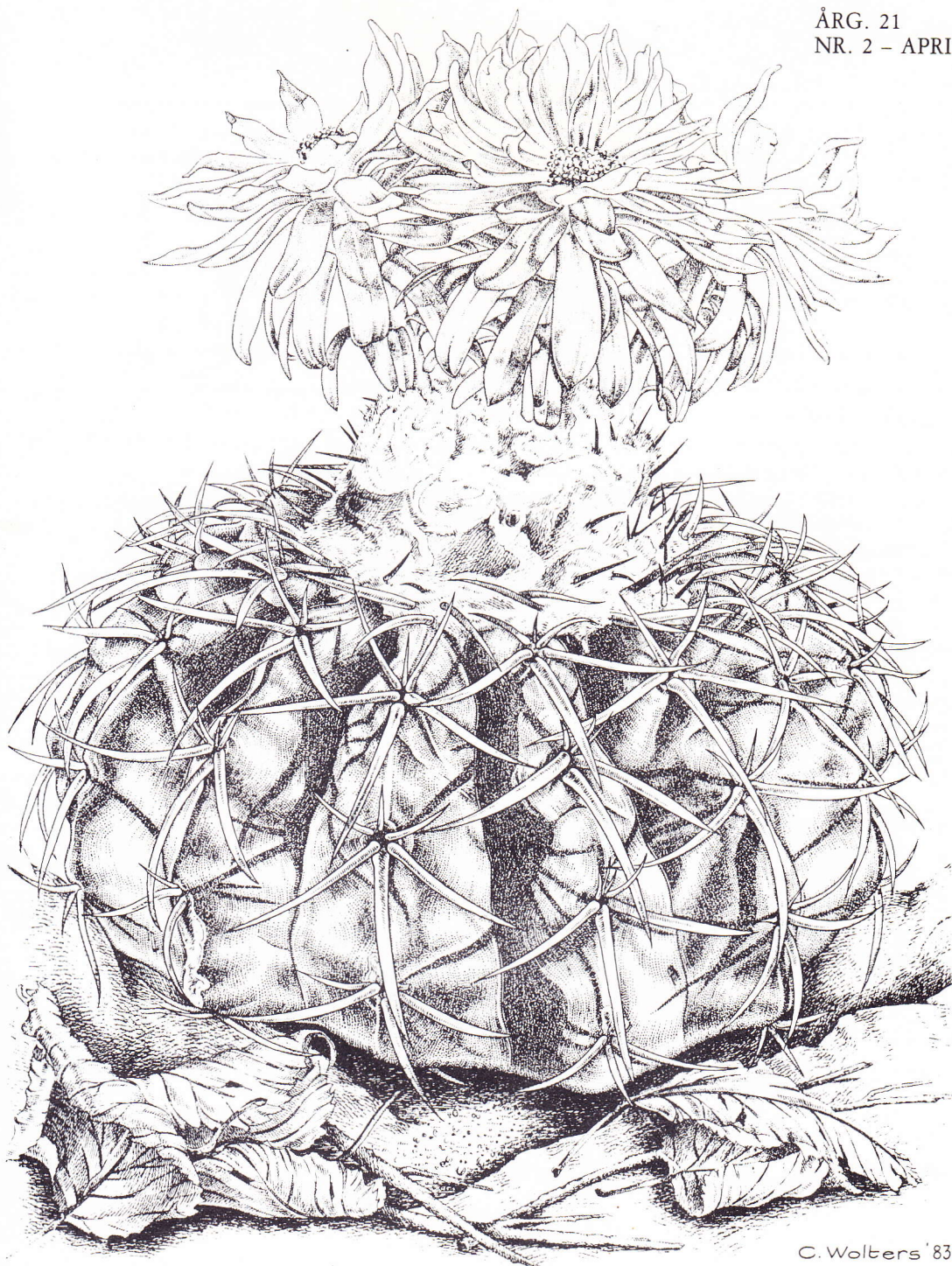

KAKTUS

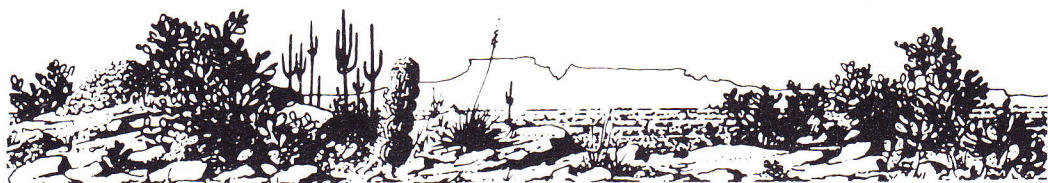
1986

ÅRG. 21

NR. 2 - APRIL

C. Wolters '83

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, 8800 Viborg, telf. (06) 699341
Tryk: Hagsholm Bogtryk & Offset, 8834 Hammershøj

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 110 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre. Giro-nr. 6578713 – About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: ¼ side 200 Dkr. – Preise für Anzeigen: ¼ Seite 200 Dkr. – Price for ads: ¼ page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, telf. (01) 516606.

Næstformand: Torbjörn Haldammen, PL 2501, S-17090 Fjärdhundra, telf. 0171-91574.

Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, telf. (09) 412856.

Intern sekretær: Jytte Thybo, Oustrup Fiskeri, Ørre, DK-7400 Herning, telf. (07) 136169.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre, telf. (02) 946174.

Bestyrer af diateket: Palle Carlsen, Ove Gjeddesgade 6².tv., DK-8200 Århus N.

Bibliotekar: Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2.tv., DK-7400 Herning, telf. (07) 123282.

Redaktionsmedlemmer:

Cees van Ravens, Karisveien 122, N-2013 Skjetten.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Hans Keil, Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt, Sydslesvig.

Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., DK-7400 Herning.

Georg A. Sydow, Etonvej 16, DK-2300 København S.

Redaktør af »Meddelelser fra N.K.S.«:

Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart.

Bibliotekar:

Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., DK-7400 Herning, telf. (07) 123282.

Laseric Arne, Box 106, S-43063 Hindås, telf. 0301-10632.

Æresmedlem:

Otto Forum Sørensen.

Forsiden denne gang er Carla Wolters fine pennetegning af *Discocactus pulvinicapitatus*. Læs mere om denne art og om dyrkning af *Discocactus* på siderne 35-37. Red.

På krydstogt i Echinocereus-slægten (2)

Dette er anden del af en artikel, der fortæller om forfatterens oplevelser og erfaringer med planter fra slægten Echinocereus. Første del blev bragt i KAKTUS, nr. 4-1985.

Findes der et dejligere syn end en kæmpe blok af f.eks. *Echinocereus triglochidiatus* fyldt med teglrøde blomster. Men det er et sjældent syn rundt om i vore samlinger, og det skyldes måske den besværlige ompotning. For vel er en sådan Echinocereus en skønhed, men samtidig er det et mangelhovedet uhyre, der forsvaret sig med alle sine torne, så det er svært at få anbragt den i en større potte. Problemet bliver ikke mindre, når man venter med ompotnin-

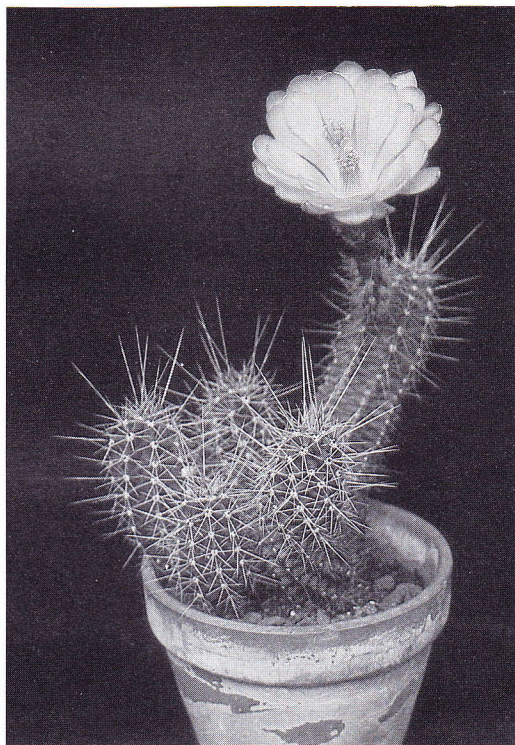
gen, til planten helt er groet over kanten af den gamle potte.

For at omgå dette problem har jeg de sidste fire år plantet nogle af de mest tuedannende arter ud på et bed. Et gammelt glasfibertrug med afløb i bunden blev taget i brug. Det er 2,5 m langt, 0,5 m bredt og ca. 20 cm dybt. Der kom først et drænlag af murbrokker og ral i bunden og over det en gang kaktusjord. Heri blev plantet ca. 25 forskellige arter Echinocereus, og som afslutning blev lagt et ca. 2 cm tykt lag leca mellem planterne. Foruden at det er en pæn afslutning, giver det luft til skud og rødder, når planterne begynder at dække overfladen.

Alle planterne blev omhyggeligt vasket rene for jord, rødderne beskåret, og så fik de en varmebe-

Echinocereus scheeri.

Echinocereus salm-dyckianus.

handling imod rodlus, nematoder og andet skrav. (Se artiklerne: »Nematoden« i KAKTUS, nr. 1-1979 og »Giftfri skadedjysbekämpfung« i KAKTUS, nr. 3-1981).

På trods af den hårdhændede behandling overlevede alle planterne. De kom hurtigt i vækst igen, og de befandt sig så godt med de nye forhold, at de efter 2 år var ved at vokse sammen.

Ved hjælp af sten og pinde kunne jeg nu lede eller presse planterne i den retning, hvor der var plads. En sten blev også brugt til at holde planterne adskilt.

Ved beskæring af de kraftigt voksende arter holdt jeg planterne i ave et stykke tid, men på et tidspunkt blev det nødvendigt med en omplantning og optagning af nogen af dem. Min erfaring er, at planterne trives ved den fri udplantning, og det gør jeg også, da det ikke er arbejdskrævende, og der kan tilmed være flere planter på samme areal, end hvis de havde stået i potter.

Echinocereus scheeri er en af de planter, der har fået plads i truget. Den hører til og har navngivet gruppe 1 i Backeborgs inddeling i »Das Kakteenlexikon«. Scheeriana kalder han gruppen, og det fælles kendetegn er de lange, slanke blomster. *E. scheeri* er tuedannende med friske mørkegrønne skud, der nemt kan blive 15-20 cm lange og med en diameter på 2,5-3 cm. Den danner en åben tue med luft mellem de enkelte grene. Den har 8-10 lave, let bugede ribber med 7-12 randtorne. Disse er stråleformede, tynde og indtil 3 mm lange. Midtertornen er kraftig, og kan være over 1 cm lang med brun eller sort spids. Den ca. 12 cm lange, slanke blomst er tragtformet og op til 6 cm bred. Farven er klar rosenrød. Støvtrådene og den grønne griffel rækker ud over blomsterbladene. Blomsten folder sig ud hen under aften.

Den første gang jeg havde *E. scheeri* i blomst, var det med stor skuffelse, at jeg måtte konstatere, at de ellers så holdbare *Echinocereus* blomster allerede havde lukket sig næste morgen. Men om aftenen foldede den sig ud igen, og viste dermed, at den hører til dem der holde af »nattelivet«. Dette kan den nemt holde til i op til 4-5 døgn.

E. scheeri er en pålidelig blomstrer. Min plante står således, at den kun får lys fra den ene side om vinteren. Det bevirker, at her kommer knopperne først. Siden, når planten er kommet ud i lyset, følger den anden side med, så på den måde har jeg de kønne blomster over en længere periode.

Echinocereus salm-dyckianus hører også til i Scheeriana gruppen. Den danner en mere tæt tue, da de enkelte skud ikke bliver så lange som hos *E. scheeri*.

Echinocereus pentalophus.

Farven på skuddene er mere gullig-grøn. Den har 7-9 ribber, svagt bugede med 8-9 randtorne, der er ca. 1 cm lange. Midtertornen er udstående, længere og fortykket ved basis. Hele planten virker mere kompakt og tornet end den foregående plante, og *E. salm-dyckianus* kan nemt forveksles med andre tuedannende *Echinocereus* arter. Men når den kommer med sin 10-12 cm lange, slanke blomst, er man på grund af farven ikke i tvivl om, at man står over for en *E. salm-dyckianus*. Blomsterfarven er gullig-rød, eller som den er omtalt i nogle bøger: gulerodsfarvet. Det grønne støvfang rager forbi de rosenrøde støvtråde og kronbladene. Også denne blomst holder hvil om dagen, og først om aftenen er den helt åben.

Den sidste art inden for Scheeriana gruppen, jeg vil nævne, er *E. gentryi*. Blomsternes form ligner de foregående, men farven er lys rosa. Skuddene er mørkegrønne og ca. 2,5 tykke. Først da mine planter nåede en højde af 10-15 cm begyndte de at sætte rodskud og dermed danne tuer. Da planten er helt tornløs har den fået tilnavnet »agurkekaktus«.

De tre planter, jeg nu har beskrevet er alle nemme at dyrke, de er pålidelige blomstrer og har en moderat vækst, så de kan godt styres i en flad potte.

I mit udplantningsbed har jeg flest arter inden for Prostratigruppen. Disse er kendetegnet ved stærkt tuedannende grupper, hvor skuddene efterhånden ligger hen ad jorden, og så har de kraftige torne. Mange af arterne ligner hinanden, så det er meget svært at hæfte helt korrekte navne på planterne. Der findes en hel gruppe med lange, tynde skud (1-2 cm), der ikke kun breder sig ved rodskud, men også skyder fra gamle »gren«. De skud, der kommer til at ligge langs med jorden, slår rødder og på den må-

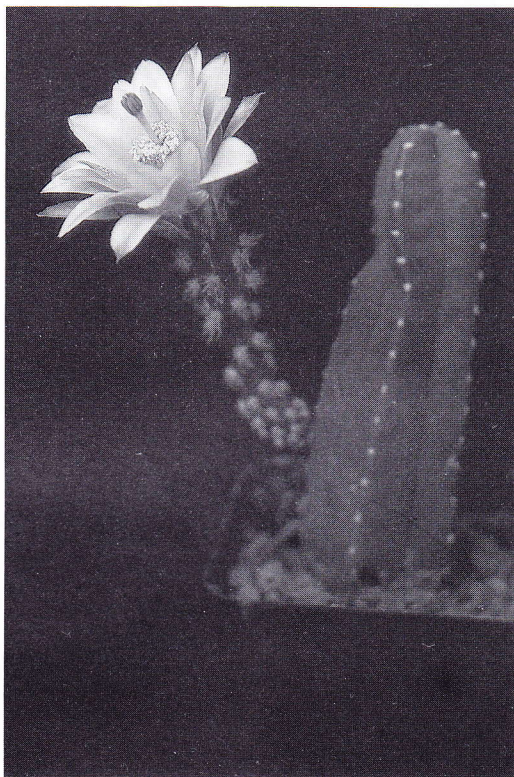

Echinocereus papillosus.

de dannes store tuer. Der er planter som *E. blanckii*, *E. pentalophus* og en del varianter inden for disse arter. Selvom de har tynde skud får de nogle dejlige store blomster, 7-12 cm lange og bredt åbne. Farven er lilla til karmin med hvidt svælg og selvfølgelig grøn griffel. Det er ikke alle arter inden for disse grupper, der er lige vilige til at komme i blomst.

En af mine favoritplanter er *E. engelmannii*. Det er en af de kraftige arter, hvor de enkelte skud kan blive 5-6 cm i diameter og omkring 30 cm lange. De er opdelt i 11-14 ribber med ca. 10 stive randtorne. Midterterne sidder vandret eller nedadrettet og kan blive op til 7 cm lange. Tornene kan variere meget både i udseende og farve. Nogle planter har kun gule til hvide torne, mens andre har brune til næsten helt sorte torne. En tæt gruppe af disse tornede skud bliver til et helt lille forsvarsværk, der ikke levner meget plads til de store mørke karminrosa blomster. De er ca. 7 cm lange og når kun lige fri af tornene, når de åbner sig.

En anden sværvægter inden for Prostrati-gruppen er *E. stramineus*, planten med de strågule torne. Den kan med tiden danne en kæmpe tue. Skuddene kan blive 25 cm lange og indtil 5 cm i diameter. Den har ca. 15 ribber. De 7-14 randtorne (3 cm lange) sidder spredte med 3-4 midterterne, der kan blive 5-9 cm lange. Tornene sidder i et tæt virvar. I vækstområ-

Echinocereus gentryi.

derne er de rosenrøde, siden bliver de gulbrune og tilsidst hvide.

Planten er en fryd for øjet, men ikke rar at skulle have fingrene i. Min plante har endnu ikke blomstret. Blomsten skal kunne blive op til 8-12 cm lang og purpurfarvet. Frugten er kugleformet, rød, 3-4 cm i diameter og så kan den spises.

De fleste blomster inden for *Echinocereus* slægten har farver i den rød-violette farveskala. Fra det sarte lyserøde – til det helt mørk violette. En af undtagelserne er *E. papillosus* med sine gule blomster. Det er også en stærkt tuedannende plante. De mør-

kegrønne skud, der kan blive op til 30 cm lange, 2-4 cm i diameter, bliver senere nedliggende. De er stærkt puklede med ca. 7 nåleagtige, hvide til gullige, indtil 1 cm lange randtorne. Den gullig-hvide midtertorner er udstående og over 1 cm lang. Blomsten er indtil 12 cm i diameter, gul med rød midte. Det er en attraktiv plante, som man sjældent finder i handel, og hos mig har den selvfølgelig også vist sig vanskelig i kultur.

– fortsættes –
Dagny Jensen.

HUERNIOPSIS N.E. Br.

Slægten *Huerniopsis* N.E. Br. består af 2 (4) arter, som stammer fra Syd-Afrika. Jacobsen (1971) regner med fire arter:

H. atrosanguinea (N.E. Br.) White et Sloane. Denne art kommer fra Botswana og Transvaal.

H. decipiens N.E. Br., som stammer fra Syd-vest Afrika, Botswana og Kap-provinsen.

H. gibbosa Nel. og

H. papillata Nel. De to sidstnævnte kommer fra Botswana. Darrel Plowes (1977) mener, at man bør betragte disse to sidste som varieteter af *H. atrosanguinea*. Til forskel fra Jacobsens Sukkulenteleksikon er Plowes overvejelser fremkommet og baseret på langvarige og intense studier og indsamlinger i naturen. Darrel Plowes, som bor i Zimbabwe, bruger megen tid på indsamlinger og sammenligninger af sine fund med herbarie materiale. Derfor bør man nok tage hans forslag alvorligt.

H. decipiens er den bedst kendte art i vore egne. Den er ikke ganske ukendt i samlingerne. Den har krybende stængler, 4-5 kantede og 3-7 cm lange. Den skærmformede blomst måler 2,5 cm i diameter. Indvendig er den violet med hvidgule pletter. Kronens kanter er temmelig brede og bøjer ned mod kronens midte. Disse kanter er også plettede. Blomsterne frembringer en styg lugt, som er stærkest om natten og blomsterbægeret er fyldt med klistret saft. *H. atrosanguinea* er mere sjælden i samlinger. Den stængler ligner meget *H. decipiens*. Men blomsterne måler næsten 4 cm i diameter og indvendig er de dyb rød-sort. Kronens kanter er hvide.

Begge arter trives godt i min samling. De er podede på en *Ceropegia*-knold, men i år har jeg haft dem begge på egne rødder og det er lykkedes ganske godt. De behøver et varmt skyggefuldt sted at være

og vandingen skal, som med næsten alle andre *Stapelia*, doseres: I vækstsæsonen kan de tåle meget vand, men kan dog stadig overvandes og om vinteren kan selv en dråbe vand forårsage øjeblikkelig råd.

Wim Manders
Amer 116, 5751 SW Deurne
Holland.

Billedtekster til næste side:

Øverst: *Huerniopsis decipiens* (foto: W. Manders).

Nederst: *Huerniopsis atrosanguinea* (foto: Nancy de Boer).

TEPHROCACTUS

Send en frankeret svarkuvert og modtag min planteliste.

Eventuelle bestillinger vil – af hensyn til planternes tilvækst – først blive ekspederet i slutningen af juli måned!

Finn Larsen
Kærvej 5, Hellested,
4652 Hårlev

Tephrocactus og Corynopuntia

Tephrocactus- og Corynopuntia-stiklinger købes til opformering.

Kan du undvære en eller flere (med navn!) – da ring eller skriv til:

Finn Larsen
Kærvej 5, Hellested,
4652 Hårlev
Tlf. (03) 70 12 60

Med Dansk Folkeferie på Malta

I början av maj 1984 hade jag nöjet att under en vecka besöka Malta. I god tid före resan hade jag kontaktat Mr. René Zahra, som är sekreterare i Maltas kaktussällskap, för att finna ut om det var möjligt att genom honom komma i kontakt med maltesiska kaktusvänner. Mr. Zahra svarade prompt, och i ett vänligt brev bad han mig att genast vid ankomsten kontakta honom.

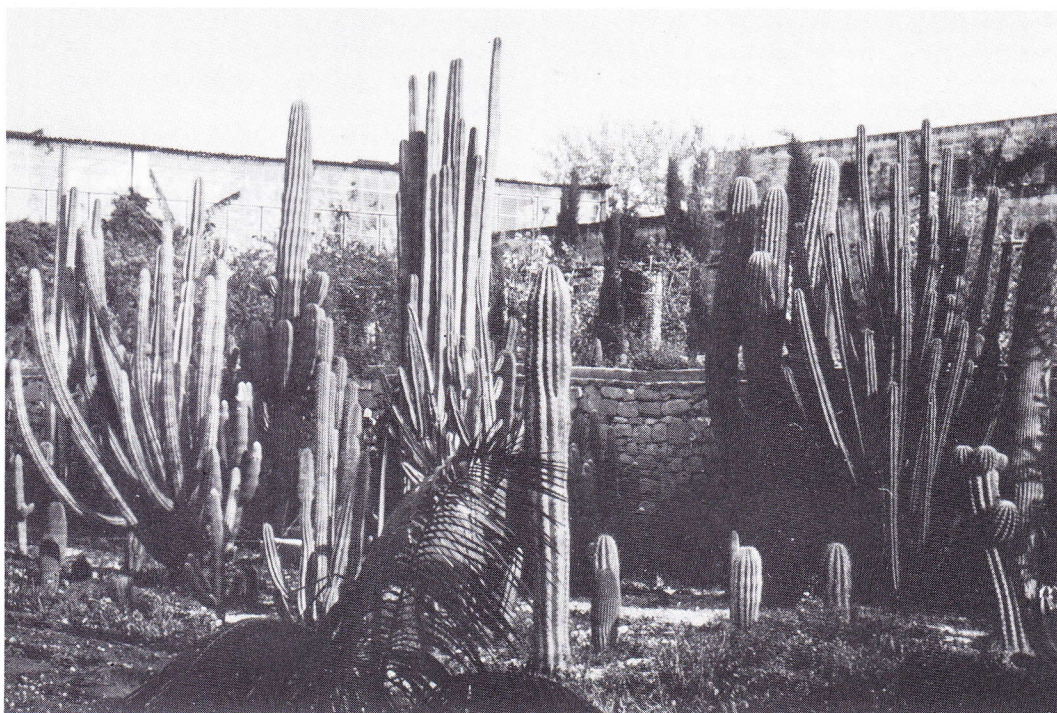
Så landade vi då den 2/5 i slösande sol på Luqa Airport, luften var behagligt ljum och fylld av spännande dofter. Enligt uppgift hade vädret fram till mitten av april varit kallt och regnigt, men »min« vecka bjöd på bästa tänkbara väder, mellan 20 och 25 grader, solsken och det var till och med njutbart att bada i Medelhavet.

Efter att ha fått kontakt med Mr. Zahra och bestämt tid och plats för ett möte, gav jag mig ut i den ovana vänstertrafiken för att leta upp Argotti Gardens i Floriana. Jeg var förstås ute efter att se vad som fanns kvar av Professor Borgs samling. Denna finns i en del av parken, som inte är tillgänglig för allmänheten, men som visas efter förfrågan. På min fråga om det gick att få se Professor Borgs kaktussamling svarade en leende vaktmästare, att om jag väntade en stund så kommer Professor Borg. Eftersom jag visste att Borg dog 1945 frågade jag en gång till, ännu mera noggrann med uttalet, men svaret blev samma, åtföljt av ett ännu bredare leende. Mysteriet löstes när Professor Borg kom, och visade sig vara en avlägsen släkting till den berömda John Borg, med en liknande befattning som Superintendent of Public Gardens. Över en kopp kaffe berättade han om sitt arbete och visade sin namnkunnige föregångares herbarium, växtpressar och utrustning för att samla växter. Han hoppades, sagde han, att i framtiden kunna visa detta för allmänheten i ett John Borg Museum. Alldeles omtumlad av all denna välvilja och vänlighet, som jag under veckan skull mötas av ofta, följde jag så Mr. Busuttil till kaktussamlingen. Att jag inte blev besviken beror på att Mr. Zahra varnat mig för att inte mycket fanns kvar. En del hade stulits, och i övrigt hade de inte skötts som de borde. Men några imponerande exemplar av *Echinocactus grusonii* fanns där, och tillsammans med flera blommande *Ferocactus histrix* och gigantiska snår av *Opuntia* blev ändå intrycket minnesvärt. Hade jag manne sett de plantor Borg sådde 1932-33 enligt Beatrice Borgs biografi?

Nästa dag var dagen D. Tillsammans med Mr. Zahra skulle jag besöka Mr. Salvino Galea och få se hans samling. På Malta bygger man inte som här sitt hus mer eller mindre mitt på tomten med ett staket eller en häck runt om, utan man bygger sitt hus runt om tomten. Sålunda fanns det från gatan i Vallettas utkanter inget som tydde på att här fanns en förnämlig kaktussamling. Men i det gynnsamma mikroklimatet som den gringbyggda gården gav frodades fritt utplanterade exemplar av *Cephalocereus*, *Espostoa*, *Myrtillocactus*, *Oreocereus*, *Pachycereus*, *Pilosocereus*, *Echinocactus*, *Ferocactus*, *Astrophytum* m.fl. – nästan alle mogna exemplar som stod i knopp. Mr. Galea sade flera gånger att jag skulle kommit två månader senare, *då* skulle jag fått se. På sätt och vis var det kanske bäst för sinnesfriden att blomsterfloret undgick mig. Mr. Galeas inställning till kaktusodling är måhända något ovanlig – han är inte intresserad av vad hans plantor har för namn, utan får sin tillfredsställelse av att se dem växa och trivas. Hans plantor är för honom kära vänner som han inte kan tänka sig att skiljas ifrån, däremot är han generös med de frön han skördar. Sålunda hade han en hel rabatt med kälhuvudsstora *Astrophytum ornatum*, av vilka några hade en ovanlig (?) varierad teckning.

Argotti Garden i Floriana är väl värd ett besök, om inte för Borgs samling så för de övriga planteringarna.

*Mr. Galeas trädgård. Byggnaden i bakgrunden är ett växthus (överst).
Astrophytum ornatum hos Salvino Galea (nederst).*

Förutom denna fantastiska trädgård har Mr. Galea ett stort växthus, som vanligt bland kaktusvänner, överbefolkat av Mammillaria, Parodia, Gymnocalycium, Astrophytum, Melocactus, Matucana etc, de flesta uppdragna från frö. Mycket tacksam över att ha fått se allt detta lämnade jag honom, med fickorna fulla med frukter av Espostoa, Melocactus och Cephalocereus.

Klimatet på Malta, med en januaritemperatur på cirka 12°C, är inte fullt så välvilligt som det låter. Mr. Galea berättade att vinterstormar brutit pelarkaktusar, som sedan börjat ruttna i den höga luftfuktigheten. Även skador som orsakats av hagelstormar, vilka är vanliga under vintern, börjar snabbt ruttna. Dessutom är jordmånen starkt alkalisk.

Så visade Mr. Zahra sin samling, som var utomordentligt välordnad, med friska och välmående planter av alle de släkten jag kunde komma på. Han skänkte mig några ettåriga fröplanter, som var större än mina brukar vara efter tre år, och som nu framgångsrikt re-etablerats på våra nordliga breddgrader. Den maltesiska vänligheten manifesterade sig igen, och Mr. Zahra bjöd in mig till sitt hem för en kväll tillsammans med sin familj. Självklart blev denna dag höjdpunkten under min vecka på Malta, men även om fortsättningen inte kom att i lika hög grad handla om kakteer, var den nog så njutbar. Jag tillbringade en eftermiddag i San Anton Gardens, där det inte finns många kaktusar, men minns speciellt allen med Kapokträd (*Chorisia speciosa*) – fem meter höga träd, komplett inhöljda i kraftiga tornar, till och med på stammen.

Under en vistelse på Malta får man förstås inte missa de megalitiska tempeln i Tarxien, Hagar Qim och det underjordiska Hypogeum i Paola. Det är lika svårt att undgå att fångas av den stilla friden i den muromgärdade gamla huvudstaden Mdina, som det är att undgå att ryckas med av det sjudande livet i fiskeläget Marsaxlokk. För den historiskt intresserade flyger tiden iväg i den myllrande huvudstaden Valletta, där nästan varje gatsten har en historia, antingen det är om johannitriddare eller om Vallettas heroiska motstånd mot axelmakterna under andra världskriget. Den gröna grannön Gozo, där enligt legenden Kalypsos höll Odysseus trollbunden i sju år, är värd åtminstone en dag, och då hinner man ändå inte så mycket mer än att se Ggantijatemplet och huvudstaden Victoria (Rabat). Om maten kunde man skriva en hel bok, och då inte om engelsk fish and chips eller italienska pastarätter, utan om det maltesiska köket. Vad sägs om bragoli – oxrullader fyllda med bacon, brödsmulor, hårdkokt ägg och vitlök, som fått puttra i härlig vinsås? Eller Me-

delhavets alla läckerheter – svärdfisk, bläckfisk och lampuka för att nämna några. Man framställer också ett gott vin, men en viss försiktighet tillrådes, eftersom det är milt laxerande.

Men Maltas allra största tillgång är nog dess invånare. Sällan har jag mött så mycken vänlighet och hjälpsamhet, och jag måste helhjärtat rekommendera en resa dit. Maj månad är mycket bra, det har blivit varmt och gott för en nordbo, men den stora turistinvasjonen har inte börjat ännu.

Håkan Nilsson.

René Zahra i förgrunden och halvt skymd av Espostoan Salvino Galea.

Vi præsenterer...

Discocactus pulvinicapitatus

Buining & Brederoo.

I årene mellem 1972 og 1974 fandt A.F.H. Buining sammen med L. Horst ved Rio Jequitai vest for Serra do Cabral en *Discocactus*-population, som på nogle punkter adskiller sig fra *Discocactus latispinus* Buin. & Bred., og derfor blev en ny art introduceret. Her følger en kort beskrivelse.

Plantelegemet: Enkelt, indtil 24 cm i diameter, uden cephalium op til 8 cm højt, lysgrønt til grønt. **Cephalium** cylindrisk, indtil 7 cm højt og 9 cm i diameter med hvid til cremefarvet uld.

Ribber: 15-16.

Areoler: Ovale, 5-7 pr. ribbe, med hvid til creme filt, senere nøgne.

Frugt: hvid.

Frø: Hjelmsformet, 1,5 mm lang og 1,5-2 cm bred, skinnende sort, med langstrakte tuberkler som dækker frøet uregelmæssigt.

Voksested: Den vestlige del af Serra do Cabral, ved Rio Jequitai, Minas Gerais, Brasilien. Højde cirka 650 meter over havet, mellem klipper, feltnummer HU 425.

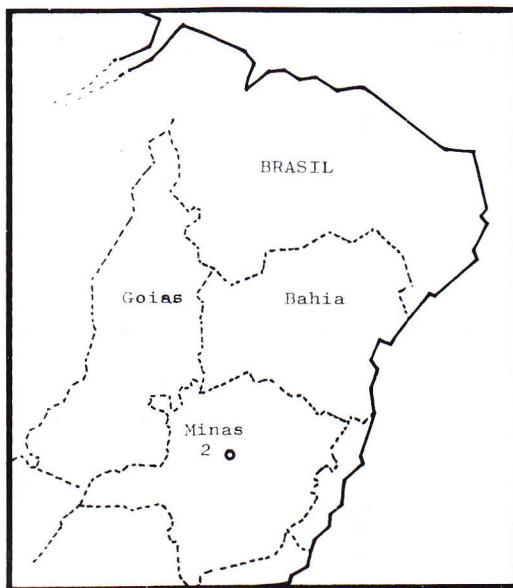
Kommentar: *D. pulvinicapitatus* er morfologisk nært beslægtet med *D. latispinus*, men adskiller sig fra denne ved sin størrelse og ved at danne et meget større cephalium.

Tornedragten viser igen det nære slægtskab med *D. latispinus*. Til gruppen omkring sidstnævnte hører også *D. spec.* HU 461 og ligeledes *D. multicolorispinus* Braun & Bred. og sandsynligvis *D. cristallophilus* Diers & Est.

Kommende undersøgelser vil muligvis klarlægge de nævnte planters forhold. Nærmere oplysninger kan findes i en artikel af P. Braun (se litteraturhenvisninger).

Litteratur:

- Buining: Førstegangsbeskrivelse i »*Discocactus*«, *Buining-fund*, Venlo, 1978, side 100.
- Königs: »Die Gattung *Discocactus*«, *K.u.a.S.*, 1978, side 35.
- Braun: »Verwandschaftsgruppe *D. latispinus-pulvinicapitatus*-HU461« i *K.u.a.S.*, 1981, side. 249.
- *K.u.a.S.* 1982, side 146.
- *Succulenta* 1983, side 200.

2 = *Discocactus pulvinicapitatus*' voksested.

Kultur: I veldrænet jord eller i rockwool. Om sommeren regelmæssig vanding og ved høj varme. Om vinteren 15°C, ret tørt. En jordtemperatur på 20°C anbefales.

Kultur af *Discocactus*

Nogle grundliggende principper skal først beskrives, så omstændighederne for succesfuld kultur er til stede. Først og fremmest behøver jordblandingen ikke at være spor speciel. Jeg kan anbefale en mineralsk jordblanding som for eksempel lava, hvilket giver gode resultater. Under alle omstændigheder bør jordblandingen være veldrænet og dyrkningen foregå i flade skåle.

Vand kun med let surt vand. Vand og brus ofte og rigeligt, men vær sikker på at vejruddigten er i orden. Det SKAL være sommer, for at ovenstående gælder.

En generel regel, der gælder for alle brasilianske, varmeelskende cephalium-bærende planter, er, at de har brug for ekstra varme i de lysfattige måneder,

Discocactus pulvinicapitatus (Foto: Hovens).

og vær i det hele taget opmærksom på deres behov i hvileperioden. Hvis planterne får sorte pletter, er det tegn på for kølig overvintring. Jorden, eller rettere rødderne, bør have en temperatur på 15-20°, medens lufttemperaturen godt kan gå ned til cirka 12°C. I praksis kan vi klare problemerne ved at placere planterne i stuens vindueskarm. Pas imidlertid på hvis temperaturen mellem vinduet og et eventuelt gardin falder meget i kolde nætter (dette er nok kun et problem, hvis man ikke har termoruder (red.)), for planterne tåler ikke store temperaturfald gennem længere tid. Disse foranstaltninger kan godt være besværlige, hvis samlingen er blevet (for?) stor, og hvad gør man så? Den mest økonomiske løsning er nok at udvide drivhusets varmeanlæg med undervarme i de bede/borde, hvor man har placeret de varmeelskende brasilianere – enten ved at lede nogle varmerør ned i rodhøjde, eller ved at lægge elektriske varmekabler ned mellem potterne/rødderne (75 watt pr. m² vil være tilstrækkeligt, men termostatsstyring er nok vigtigt). Det vil være forholdsvis billigt, hvis bordet dækkes med plastikfolie, så der dannes et minidrivhus i drivhuset. Det elektriske kabel bør lægges ned i fugtigt sand (øger fordelingen af varmen) dækket med plastik, så fug-

ten ikke trænger op og med aluminiumsfolie (igen for at fordele varmen bedst muligt) og her oven på placeres potterne. Fordelen ved denne metode er, at jordvarmen også leverer luftvarmen, der således meget passende bliver 5-6° koldere end jordvarmen. På dage med solskin, hvor varmekablet som regel er ude af funktion, vil det være en god ide at lufte ud under plastikken, også fordi kondensvand ellers kan gøre skade. Vand gives kun i det omfang, det er nødvendigt for at undgå at planterne skrumper. I løbet af foråret øges vandmængden jævnt, hvilket snart vil vise sig ved, at væksten begynder igen, men rigelige vandmængder gives først, når sommeren er der. Frygt ikke overvanding! Fugtighed er nu af største vigtighed, og planterne vil gengælde med hurtig vækst og masser af smukke blomster (op til 9 af gangen) fra juni måned, hvis de bruses regelmæssigt om aftenen og tidligt om morgenen, så den fugtighed, de elsker, opnås. Under disse forhold er slægten i sandhed villigtblomstrende.

Kunstig bestøvning kan udføres (i hvert fald, hvis man har to planter af forskellig herkomst) ved hjælp af en lille pensel. De snævre blomster er imidlertid svære at kigge ind i, så man må prøve sig frem, hvor dybt penslen skal stikkes. Derfor skærer jeg ofte

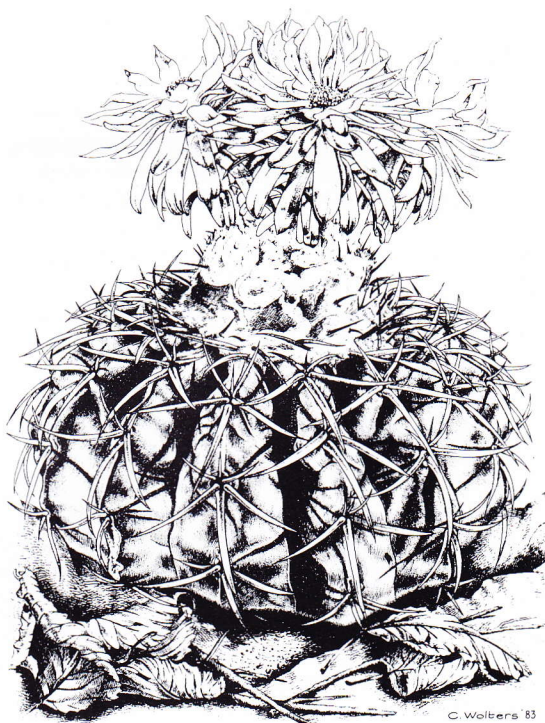
Discocactus pulvinicapitatus (Foto: Hovens).

blomsten op på langs fra lidt over midten (lidt over for ikke at ødelægge frøanlæggene) for at gøre befrugtningen nemmere. Hvis operationen lykkes, vil frugten efter få måneder gro ud af sit skjul i cephaliet og revne inden for få dage og vise sine frø.

Såning giver ikke flere problemer end hos *Melocactus*, når blot frøene opbevares et halvt års tid, inden de sås. Som hos andre slægter er det en fordel at så tidligt i foråret med ekstra varme og lys, og ganske små frøplanter kan med fordel podes midlertidigt på *Peireskiopsis* og senere på mere varige underlag eller på egen rod (rodægte dyrkning kræver temmelige optimale forhold som overfor beskrevet (red.)).

Kulturplanter har mange fordele frem for importplanter, der som oftest bærer præg af hjemve. Kulturplanter tilpasser sig tit forbavsende godt vore forhold. Frødbuddet er efterhånden så stort, at det er værd at forsøge sig, og man lærer mere ved at starte fra begyndelsen! Dyrkningen af *Discocactus* byder virkelig slet ikke på alvorlige problemer, hvis ovenstående råd efterleves.

Carla Wolters.
(oversættelse Erik Holm)

KAKTUS I EUROPA ? til 1696

En del læsere undrer sig sikkert over spørgsmålstegnet, hvorfor ikke anvende året 1493, da C. Columbus vendte tilbage fra det Karibiske hav. Jeg vil begrundede det med to ting, for det første er det trods livlig korrespondance med alverdens Cactophiler, ikke lykkedes at få en liste over de Kaktus C. Columbus indførte. Vi må indtil videre fastslå, at de første Kaktus kom meget senere til Europa. En anden årsag – der sikkert vil få sagkundskaben til at stejle – er min fornemmelse af, at der med stor sandsynlighed, i præcolumbiansk tid, har befundet sig een *Opuntia* og muligvis også een *Cereus* i Middelhavsegnene. Men lad os kort repetere historiens gang.

Opdagelsen af Amerika

De først sagnomspundne historier om hvide mænd i Amerika, finder vi hos Aztekerne, der dyrkede dem som guder, især den fjerprydede slange Quetzalcoatl. Denne forlod Aztekerne og drog østpå over havet med løfte om engang at vende tilbage i svømmende huse. Da Cortez landede i Mexico i året 1519, antog Montezuma II ham for at være den tilbagevendte gud.

Muligheden for at Kreterne, eller Fønikierne var i Amerika er heller ikke usandsynlig, en mere intensiv udgravning af bl. a. Mexicos utallige skjulte templer, vil muligvis give os det endelige svar. Jeg har ofte fløjet over disse områder, og uden Mexicanske eksperter forklaring, ville jeg ikke kende forskel på en bakke og et skjult tempel.

Den næste sagnomspundne person er (Hellig-Brandan) fra Irland, der omkring år 484-540 skulle have været i Amerika.

Omkring år 1000 er det nordboerne der opdager og bosætter sig i Vinland, der i flg. de fleste forskeres opfattelse er identisk med New Foundland, andre er af den opfattelse at nordboerne besøgte områderne mellem Boston og New York, altså Virginia og Maryland. Vi kender idag tre kort fra 1400-tallet, tegnet af munke, hvoraf det ene er fundet ret sent i Ungarn. Jeg har hæftet mig ved en del tekster. I de Islandske Sagaer fortælles det, at der groede smukke træer og vin, samt selvsåede marker med korn. Ordet vin kan på den gamle norrøne mål også betyde græs, men hvorfor var den tyske munk da så ophid-

set over det, han havde fundet, græs kendte de jo også på Grønland og Island.

Verrazano beskriver i året 1524 de smukke træer i (Arcadia), det er området Maryland og Virginia, og jeg citerer: Der gror smukke træer og også vin gror vildt her???

Meget af vor viden om Vinland forsvandt med nordboerne, og ved Københavns brand i 1728, gik en del af de gamle tekster op i luer.

At forske i dette emne er enormt tidskrævende, sideløbende med de nyeste resultater indenfor Geologi, Arkæologi, Botanik, samt historie, kræver det studier af litteratur fra årene 1400 til 1600, i urtebøger, codicer, lægebøger, træsnit o.s.v. fra mange landes Nationalbiblioteker.

For kort tid siden, henvendte jeg mig til Grønlands Botaniske Undersøgelse i København. Med henblik på de påtænkte olieboringer i Grønland, håbede jeg at Instituttet ville foretage nogle pollenstudier i disse områder, men der er desværre ikke planlagt nogle undersøgelser fra G.B.U.'s side.

En forespørgsel om data for de første registreringer af *Opuntia* i New York området, sendte jeg til New York Botanical Garden. I dette område burde *Opuntia humifusa* have eksisteret i mindst 1000 år. Svaret var negativt, man havde aldrig foretaget nogle undersøgelser, men den videnskabelige leder mente, jeg kunne finde svaret i den ældre litteratur fra 1500-tallet, muligvis blandt beretninger fra Vikingerne, der jo var de første i New York området??

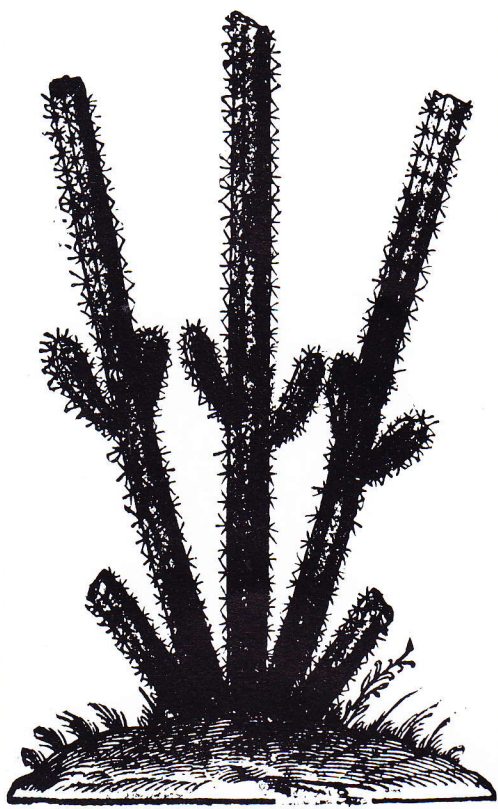
Historiske kilder

Som mange af vore medlemmer ved, er jeg en lidenskabelig Cactophil, men desværre plaget af et 8 til 16 job, der giver en begrænset bevægelsesfrihed, med hensyn til en del undersøgelser, (min chef læser ikke bladet, så der er ingen grundt til nervøsitet). Uhyre megen viden er gået tabt i historisk tid. Ødelæggelsen af Alexandriabiblioteket med de 700.000 bind og tavler, samt de mange Mexicanske codicer, som Spanierne brændte, må vel nok anses som nogle af de mest smertefulde tab.

Det er min opfattelse, at udover vore Nationalbiblioteker i Europa, er en hel del klosterbiblioteker i Frankrig, Italien, samt Grækenland, i besiddelse af

Von gestirnt Kehr.

I. Cereus Peruvianus.

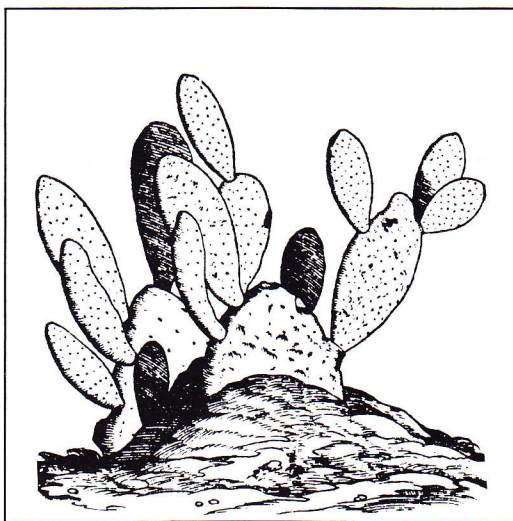
Første Cereus i Europa. Håndcoloreret ca. 1560.

enorme kulturskatte i form af ældre litteratur, der er en værdifuld kilde for de fleste forskere, om man så er villig til at åbne for disse samlinger er en anden sag.

Nøglen til noget af vor manglende viden findes netop her, idet jeg ved gennemgang af tusinder af træsnit, malerier, fliser, frescoer, samt gamle urtebøger, er stødt på mange ukendte, men troværdige kilder, indenfor indførsel af såvel flora og fauna fra andre kontinenter. Disse krævende undersøgelser burde være en opgave for Unesco, men desværre er de mere optaget af politik end kultur. En registrering af den endnu ukendte del af ældre litteratur vil uden tvivl kunne give os et mer nuanceret billede af ældre tiders viden, før det er for sent.

Lidt Danmarkshistorie

Iøvrigt kan vi takke de fleste munkeordner for meget, blandt andet vort gode gamle Danebrog, som

»Ficus indica« = *Opuntia humifusa* fra Nordamerika af G.B. Ramusio. 1556.

en eller anden vittig person, har påstået faldt ned fra himlen under et slag i Estland år 1219.

Mon ikke sanheden er den, at en munk eller ridder fra Johanniter-ordenen, under slaget er røget ned af hesten, og i den forbindelse tabt standarten ned over Dansken. Denne standart er – og har altid været – et hvidt kors på rød bund, en gave fra pavestolen. Læseren undrer sig sikkert over, hvad munke og Johanniter-ordenen har at gøre med Kaktus, jo ikke så lidt, men derom senere.

Selve ordenen var en uhyre magtfuld organisation bestående af såvel nonner som munke og riddere, sidstnævnte vel bedre kendt som Malteser-ordenen. I Danmark var der flere Johanniter (Skt. Hans) Klostre, og vi kan blandt meget andet, takke deres (propagandaministerium) for den første bog, der er trykt i Danmark, nemlig: *Descriptio obsidionis urbis Rhodie* af G. Caoursin, trykt og udgivet i Odense 1482. På Malta, i Johanniter-ordenens tidligere sæde, finder vi idag nogle uhyre spændende gobeliner, vævet i midten af 1600-tallet, oprindelig en gave til Ludvig den 14. Hvordan de er havnet her, vides endnu ikke, men ellers har jeg fået samlet hele historien bag dem, og det ligger lidt uden for vort emne.

Men gobelinerne har interesse for sukkulentforskningen, idet vi her ser nøjagtige afbildninger af *Melocactus*, *Cereus*, *Opuntia* og *Ephiphyllum*.

Under min videre søgen efter dokumentation for de første kaktus i Europa, dukker en ikke helt ukendt tysk kunstner og tegner frem, nemlig Albrecht Dürer 1471-1528. Jeg anser ham for at være en uhyre vigtig faktor, måske den vigtigste.

I året 1520 befinder A. Dürer sig ved Kejser Karl d. V Hof, hvor han som een af de få, beså de gaver, som H. Cortes modtog af Kejser Montezuma II i Mexico. I et ældre kildeskrift har jeg fundet følgende tekst til et brev A. Dürer har skrevet.

Jeg citerer:

Den 3. juli 1520

Jeg gav den danske Konge de bedste af alle mine tegninger, der har en værdi af fem florins. Citat slut. Såfremt disse tegninger stadig befinder sig i Danmark, kan de indeholde de første informationer for kaktussernes indførsel i Europa. Normalt bryder jeg mig ikke om at ulejlige mine medmennesker, men gjorde dog en undtagelse, idet jeg bad Hofmarskallaten på Amalienborg være mig behjælpelig i besvarelse af dette vigtige spørgsmål.

De første kaktus

Theophrastus (Botanikkens fader) er den første, der bruger udtrykket kaktus, om en tornet plante, der gror på Sicilien, og som idag anses for at have været en tidsel eller artiskok. Men alligevel befinder vi os på rette vej, idet den anden opretvoksende tornede plante er *Euphorbia antiquorum*. Plinius 23-79 e. Kr. omtaler i sin *historia naturalis*, en *opuntia*, der voksede i Grækenland nær Opuns. Strabo 63 f. Kr.-24 e. Kr., kalder indbyggerne *Opuntiaerne*. Idag har vi accepteret begge betegnelser, nemlig kaktus for slægten, og *Opuntia* en art af slægten.

De første europæere, der så kaktus, betegnede dem også som tidsler, ja, helt op til det 1800-århundrede er udtrykket Fakkeltidsel blevet brugt. I England Torch Thistle. Den første Botaniske have i Europa blev grundlagt i Padua, og her omtaler de to søjlekaktus, og bruger betegnelsen *Cirio* og *Cirio Diosc*. For *Opuntia*'s vedkommende er det mest gængse navn *Ficus Indica*, en kaktus vi kultiverede her i Danmark i år 1642. (Hortus Christianus). Et mysterium er dog *Cereus peruvianus*, en søjlekaktus vi finder beskrevet og tegnet i mange træsnit fra midten af 1500-tallet. Planten er aldrig blevet fundet på det amerikanske kontinent, den *Cereus peruvianus* vi kultiverer idag har intet med den først omtalte at gøre. Vor tids største kaktuseksperter blandt andet W. Rauh, omtaler i nyere tid, at der findes to nærtbeslægtede arter i Urabamba dalen i det østlige Peru. Werdermann og Hertrich nævner Uruguay, nær Montevideo. W. Haage nævner hjemsted Brasilien. Og vores allesammens C. Backeberg skriver: hjemsted ukendt.

Det absolut endelige bevis for enkelte kaktussers tilstedeværelse i præcolumbiansk tid i Europa, har jeg endnu ikke, men vil mene at blandt andet *Cereus*

peruvianus har været kultiveret i Italien, blandt andet med *Opuntia humifusa* eller *Opuntia bergeriana*.

Såfremt *Cereus peruvianus* er gået tabt, altså den oprindelige, kan det skyldes klimatiske årsager, naturkatastrofer o.s.v.

For eks. har Venedig i årene 568 til 1794 været hårdt ramt, kanalerne har været tilfrosset i flere perioder, og både mennesker og en del af floraen er gået tabt. Dokumentation findes i værket: *Memorie Venete antiche Profane ed Ecclesiastiche* af Giambattista Gallicciolli. I Museum Correr i Venedig findes to smukke oliemalerier, der viser befolkningen more sig på de tilfrosne kanaler og havet ud for Venedig.

Tidlige dokumenter

Det siger sig selv, at under en så møjsommelig søgen efter holdbare beviser, finder man andre ting, der kan bringe forstyrrelser ind i vor opfattelse af planter og dyrs indførsel til Europa, især med hensyn til tidspunktet.

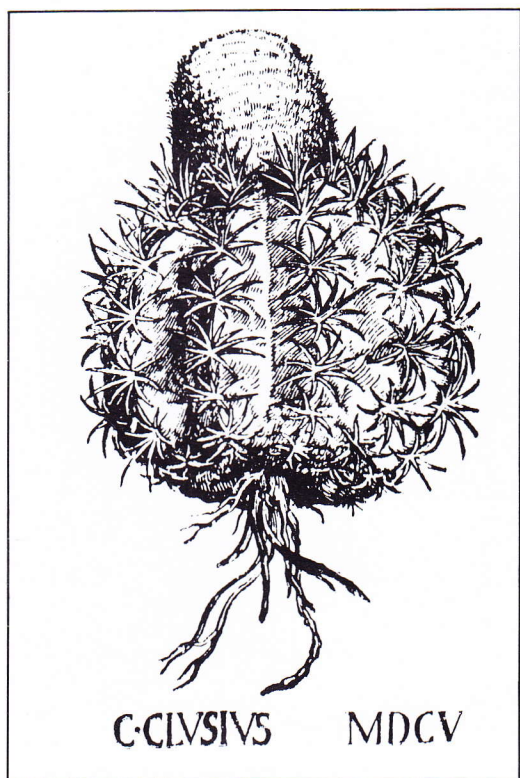
I Villa Medici i Rom, findes en smuk fresko, malt af A. del Sarto ca. 1520. I pragtfulde farver gengiver han Ægypternes hyldest til Cæsar. I samme farvepragt ser vi smukke mellem- og sydamerikanske papegøjer, samt en slagtefærdig kalkun.

C. Columbus bragte en del papegøjer med fra det Karibiske hav, men kalkunen passer ikke ind i tidsrummet. På Kreta havde republikken Venedig anlagt store Majskulturer i 1500-tallet. I et træsnit af Hans Burgkmair 1473-1531 ses tydeligt majs og brasilianske indianere. Selv for fagfolk er det lidt af en gåde, hvor Burgkmair kan have set disse motiver.

Hvis der har været kaktus i middelhavsområder i præcolumbiansk tid, ville de ikke have vakt større opmærksomhed. Europa var tyndt befolket, og havde svært ved at ernære sig selv. Uvidenhed og fattigdom kendetegnede den almindelige europæer. Først da Amerika blev opdaget, og majs kommer til Europa, sker der formentlig en eksplosion. Kulturen og humanismen opstår igen, bogtrykkerkunsten opfindes, trangen til opdagelser og nye ideer i denne periode er slående, altsammen takket være den kendsgerning at Europa nu kan brødføde sig selv.

Det må være den samme følelse, der gør sig gældende, når man har vundet i lotteriet, tilværelsen er sikret, og man kaster sig ud i alle mulige kulturelle gøremål.

Man må på ingen måde betragte min artikel som fyldestgørende, mere viden vil dukke op og ændre meget af det, vi troede, var kaktussernes historie, og forhåbentlig finder jeg også de sidste beviser, og kan

Tegning af Melocactus. C. Clusius. 1605.

Opuntia. Tegning fra 1535.

tilføje endnu mere i min næste artikel om kaktussernes historie.

Som afslutning bringer jeg her en midlertidig liste over de bøger, codicer, træsnit eller malerier, hvori de første kaktus omtales.

Georg A. Sydow.

Kilder der indeholder tekst eller billeder vedrørende kaktus

1200-1600: Symbolske tegninger fra Mexico

1535: G. Hernandes de Oviedo y Valdes. *Historia general y natural de las Indias*. Sevilla. Libro VIII og Libro X.

1544: Mathioli, P.A. *Commentaries on the Six Books of Dioscorides*.

1552: *Codex Barberini*. Vatikanet.

1556: Ramusio, G.B. *Navigazioni et Viaggi*. Venedig.

1557: Dodonaeus. *Historie de Plantes*. Anvers.

1561: Gesner, C. *Horti Germaniae*. Omtaler *Opuntia* meget udførligt.

1567: Brueghels, P. *Slaraffenland*. Maleri med *Opuntia*.

1576: L'Obel. *Stirpium Adversario Nova*. Omtaler *Cereus Melocactus*.

1575: Sahagun, B. *Codice Florentine*. Tavle 175 *Opuntia*.

1586: Camrarius. *De plant. Epitom*. Side 183 *Opuntia*.

1588: Tabernaemontanus, J.Th. *Kreuterbuch*. *Cereus*, *Melocactus*, *Opuntia*.

1588: Camerarius, J. *Hortus medicus et philosophicus*. Forsøg med kaktus.

1605: Clusius, C. *Exoticorum libri*. *Echinomelocactus*.

1609: Lonicer, A. *Kräuterbuch*. *Opuntia*.

1612: Bry, Th. *de Florilegum Novum*. *Opuntia*.

1612: Sweertius, E. *Florilegum Francofurtii*. *Melocactus*, *Opuntia*.

1613: Besler, B. *Hortus Eystensis*. *Agave*, *Opuntia*, smuk kobberstik af Melokaktus.

1619: Baubin, J. & Cherler. *Historia Plantarum Generalis*.

1620: Robin, J. *Histoir. plant. nouv. trouv. en Isle Virgine*.

1623: Baubin, C. *Pinax Theatri botanici*.

1629: Rabel, D. *Theatrum Florae*. Paris. *Opuncia virginica*, altså vore dages *Opuntia humifusa*.

1629: Parkinson, J. *Paradiso in Sole*. 2. udgave 1656.

1630: Lonicer, A. *ficus indica cultivated for their fruits*.

1636: Durante, C. *Herbarium nuevo*. Side 186 *Opuntia*.

1637-1641: Eckhout, Albert van der. *Teintures des Indes*. Malta.

1658: Piso, W. *De Indiae utriusque naturali et medica*.

1696: Munting, A. *Naauwekeurige Beschryving der Aardgew*. *Opuntia*.

FOCKEA CRISPA

(Jacq.) K. Schum.

Slægten *Fockea* Endl. er endemisk i Afrika (det betyder, at den kun findes her (red.)), og er udbredt fra Angola til Karroo-ørkenen. Den består af stamme sukkulenter med en knoldet eller rodliggende stængel. Grenene er oftest tynde, slyngende eller oprette.

Fockea crispa (Jacq.) K. Schum. fra Karroo er sandsynligvis den mest kendte af arterne i vore samlinger. Frø fra denne art kan ofte fås og de spirer godt. Det er en hurtigvoksende plante, hvad man kan se på fotografiet, idet denne plante er dyrket fra frø og seks år gammel. At den dog stadig er en »baby« er klart, når man får at vide, at stammen kan opnå en størrelse af 3 meter i diameter. Grenene er tynde og slyngende. Bladene er ovale-lancetformede, 2-3 cm lange, 1-2 cm brede og med bølgede kanter. Blomsterne sidder 2-3 sammen og er 3-4 cm i diam., grågrønne med brune prikker.

Jacobsen fortæller, at man i Schönbrunn Garden nær Wien har haft en plante under kultur siden 1799!

Fockea crispa er faktisk meget nem at dyrke. I vækstperioden kan den bruge meget vand, og en luftig kompost jord og et varmt skygget sted sørger for resten. For nogle år siden prøvede folk i Holland, at formere den vegetativt. Man afskar unge grene fra planten og de producerede faktisk også rødder og knolde. Vanskeligheden bestod imidlertid i at overvinde dem. Når der blev dannet en knold, skulle det være muligt at trække dem igennem vinterens udtørring.

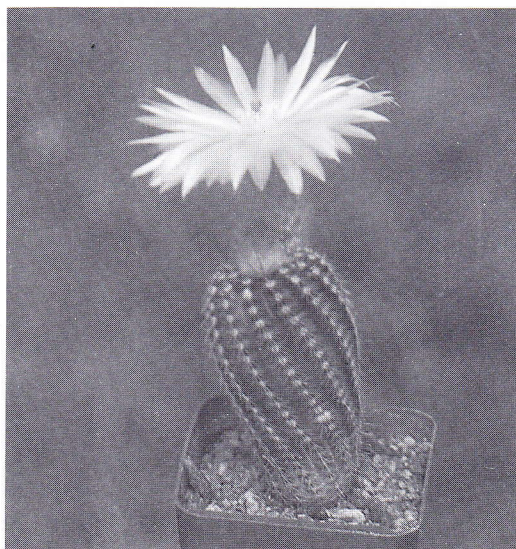
To andre arter ses undertiden i kultur:

– *Fockea edulis* (Thunbg.) K. Schum. og

– *Fockea tugelensis*

Af sidstnævnte art kan man nogle gange se frø tilbudt. Den har grønne blade med violet bagside og er også en hurtigvokser. Jeg ved ikke, hvor den stammer fra. Både *F. crispa* og *F. edulis* er fine planter til samleren med lidt plads. Grenene kan snurres omkring en jernring. Hvis du er ude efter en letdyrkelig plante, der samtidig er speciel, gør du bedst i at vælge en af disse to arter.

Wim Manders.

Notocactus tenuicylindricus Ritt.

I slæktet *Notocactus* är de flesta arterna mer eller mindre klotformade och har gula blommor. Om någon art är lite avvikande, till exempel med röda blommor, blir den genast mer eftertraktad. (I släktet *Echinocereus* är insället de gulblommande populära). En annan egenskap som gör en art mer spännande är om den är en miniatyr och dessutom lite svårödlad. Dessa egenskaper har *N. tenuicylindricus*. Den är den minsta av alla *Notocactus* och då måste man bara ha den!

Backeberg beskriver den som 2-3 cm tjock, 4-8 cm hög, grå-blågrön, areolerna är vitulliga, blekgula, korta randtaggar, lite längre rödbruna centraltaggar. Blommorna är typiska *Notocactus*blommor och fina trots att de »bara» är gula.

I januari 1983 lyckades jag komma över två exemplar hos Whitestone i England. De kostade ett pund styck. Det sägs att de ska vara svårödlade, men trots det växte och blommade plantorna fint i somras. Jag hade också turen att få fram ett par frukter med frön.

N. tenuicylindricus tillhör inte den promille av kaktusar som måste ympas utan den går bra på egna rötter. Däremot bör man kanske ge den lite kortare och lite varmare, + 10, viloperiod eftersom den som många *Notocactus* kommer från Brasilien.

Torbjörn Haldammen.

Figurtekster til næste side:

Øverst: Seks år gammel frøplante af *Fockea crispa*.

Nederst: Blomst, *Fockea crispa*.

Begge fotos af Wim Manders.

WEBEROCEREUS GLABER

(Eichlam) Hunt

Weberocereus glaber insamlades första gången 1892 av J.D. Smith, men kollenkten blev aldrig uppmärksamrad och inte förrän C.C. Deam åter insamlade arten 9 år senare blev den känd och beskriven 1910 av F. Eichlam som *Cereus glaber*. Senare, 1917, placerade N.L. Britton och J.N. Rose in den i sitt släkte *Werckleocereus*, det namn som fortfarande används flitigast. Senare tids forskning har resulterat i att *Werckleocereus*, tillsammans med *Eccremocactus*, förts till *Weberocereus*.

Artnamnet *glaber* är latin och betyder slät. Namnets egentliga innebörd är lite osäker, men troligen syftar det till det gråblåa, tunna vaxöverdrag som täcker epidermis.

W. glabers utbredning är begränsad till Dept. Sacatepequez i Guatemala, där den växer i öppna skogar på höjder mellan 1.200 och 1.900 m över havet. Den enda varieteten, *v. mirandae**, växer inom ett litet område i Chiapas, Mexico.

Kort beskrivning: Klättrande, krypande eller hängande, stammar rikt grenade, ribborna oftast 3, men ibland förekommer platta skott, 1,5-4,5 cm bred; areoler till en början svarta, senare vita, 1-6 cm ifrån varandra; taggar 1-5, 1-3 mm långa, gulaktiga till bruna; epidermis först ljust grön, senare blågrå. Blommor trattformade, nattliga med stark, stickande doft, 9-10 cm långa, ca. 10 cm breda; ovarium och pip bär gula till mörkt bruna taggar och få svarta hår; yttre tepaler långsmala, grönaktigt brungula, inre tepaler bredare, vita till gräddvita.

Frukt 7 cm long, ljust gul, doftande.

Varieteten *v. mirandae* skiljs från huvudarten på de större blommorna, 10-14 cm långa, och kraftigare hårbeklädnad på pipen.

Växten är mycket lättodlad och snabbväxande. Humusrik jord och rikligt med vatten sommartid är det enda som krävs. Vintertid kan temperaturen tillfälligtvis få gå ner till nollstrecket; men lämpligare är en temperatur runt 10°C. Tål direkt sol, men trivs bättre i en lite mer skuggad position. Kan även odlas ihop med Orkidéer och planteras då i samma substrat som dessa.

Weberocereus glaber är en av de många nattblommande, epifytiska kaktusarna från det tropiska Amerikas skogar. Till skillnad från arter inom släktena *Epiphyllum*, *Hylocereus* och *Selenicereus* som populärt odlas under namn som Nattens Drottning och Nattens Prinsessa, på spanska Reina de la Noche, har *W. glaber* ganska små blommor. Ett drag

som den delar med de övriga 8 arterna i släktet. Blommorna har en mycket speciell doft som har något medicinskt över sig och tillsammans med blommornas korta, breda form tyder det på att växten är fladdermuspollinerad. Även doften är ett drag som är gemensamt för alla släktets arter.

* När David Hunt placerade in *Werckleocereus* och *Eccremocactus* tycks han ha glömt två taxa. Då ingen av dem förtjänar ett eget släkte resulterar detta i två nya kombinationer:

Weberocereus glaber var. *mirandae**

(Bravo) Eliasson comb. nov.

Selenicereus mirandae Bravo, Cact. Succ. Mex. 12:52, 1967.

Werckleocereus glaber var. *mirandae* Kimnach, Cact. Succ. Journ. Am. 50:270, 1978.

Weberocereus rosei

(Kinnach) Eliasson comb. nov.

Eccremocactus rosei Kimnach, Cact. Succ. Journ. Am. 34:78-81, 1962

Cryptocereus rosei Backeberg, Das Kakteenlexikon 1966.

Ulf Eliasson
Botaniska Trädgården
S-413 19 Göteborg

Referencer:

Britton, N.L. & Rose J.N. (1917) *Addisonia* 2:13.

Britton, N.L. & Rose J.N. (1920) *The Cactaceae* 2:216.

Hunt, D.R. (1985) *The Kew Magazine* 2:339-342.

Kinnach, M. ((1981) *Cact. Succ. Journ. Am.* 53:224-226.

Weberocereus glaber (Foto: Magnus Neuendorf).

Rapport från Regionsbiblioteket

Den tredje utlåningssäsongen (1985) har glädjande nog varit mycket givande och livlig. Antalet utlånade titlar uppgår till 85 st, en siffra som är något lägre än föregående år men som ändå visar att intresset är stort. Men det kunde vara större. Flera medlemmar har på begäran fått boklista och bestämmelser kring boklån med sen ej hört av sig. Vad kan orsaken vara? Är språket ett hinder? Är det svårt att välja bland alla böcker? Hör av er igen! Jag plockar gärna ut en eller flera läs- och inte minst bildmässigt sevärda böcker.

UTNYTTJA DITT REGIONSIBLIOTEK! Lär mer om dina suckulenter! Njut av utsökt blommande kaktéer. Färgfoton förekommer i stort antal i nästan alla bibliotekets böcker. Du som ännu tvekar att beställa någon bok, till dig har jag ett förslag:

Jag delar portor med dig på den första låneboken du beställer under 1986. Detta gäller alla nytillträdde låntagare under hela året och för alla medlemmar i Norden (Danmark, Finland, Norge och Island), som inte kan finna den sökta boken någon annan stans än i det svenska regionsbiblioteket och som inte är registrerad tidigare som låntagare.

En önskan är att fler låntagare fastnar för samma bok så att den kan vandra från den ene till den andra utan att behöva återsändas till biblioteket mellan varje låntagare. Så strömma till nu och gör dina önskemål hörda!

Till den livliga kontakten med låntagarna har den under året på försök startade TCn bidragit. Tillströmningen till årets tre TCn har varit glädjande stor. Samtliga är fulltecknade. Dock har jag som medlem i the British Cactus and Succulent Society (BCSS) ett eget exemplar, som jag gärna låter cirkulera, så att fler kan ansluta sig. Vid slutet av året utkommer BCSS's årsbok, som också skall cirkulera till dem i TCn som så önskar.

Lagom till det nya utlåningsåret har tre nya böcker införlivats:

Pilbeam: *Sulcorebutia and Weingartia*

Cullman/Görtz/Gröner: *Kakteen* (från den egna bokhyllan)

Taylor: *The Genus Echinocereus*

Fastnar du för den senare boken får du bereda dig på att vänta. Sju låntagare har redan visat sitt intresse att få läsa den. Den går alltså ut på cirkulation men du har möjlighet att haka på.

I följande boklista finns endast böckerna i biblioteket med. Tidsskrifter, årsbok och kataloger står på

den fullständiga listan du får tillsammans med årets första lånebok.

Här vill jag slå ett slag för äldre nummer av vår trevliga tidskrift *Kaktus*. Den som inte har varit med från början (1965) har många intressanta årgångar att titta igenom. Mellan åren 1966 og 1972 var formatet mindre och inte så påkostat som senare års med fyllda med information (tillockmed färgbilder under några år).

Larseric.

Svenska regionsbiblioteket

BOKLISTA 1986

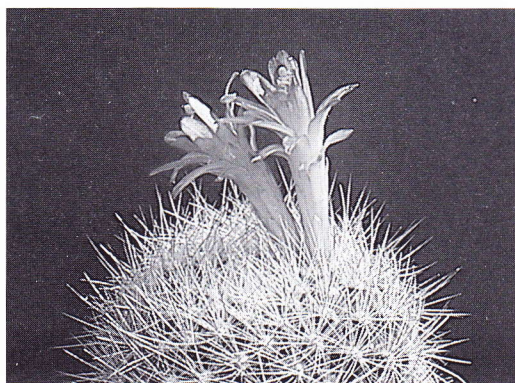
Andersohn: <i>Cacti and Succulents</i>	(L48)
Backeberg: <i>Das Kakteenlexikon</i>	(1)
Barthlott: <i>Cacti & other Succulents</i>	(2)
Bayer: <i>The new Haworthia Handbook</i>	(3)
Buining: <i>Discocactus</i>	(4)
Chapman/Martin: <i>Cacti and Succulents</i>	(L49)
Cullman/Görtz/Gröner: <i>Kakteen</i>	(L54)
Fearn: <i>Lithops</i>	(5)
Fearn/Pearcy: <i>The Genus Rebutia</i>	(6)
Furusjö: <i>Kaktusar</i>	(7)
Furusjö: <i>Suckulenter</i>	(8)
Glass/Foster: <i>Cacti & Succulents for the Amateur</i>	(9)
Haage: <i>Kakteen von A bis Z</i>	(10)
Haage: <i>Samlerens store Kaktusbog</i>	(11)
Haustein: <i>Kakteen</i>	(12)
Hecht: <i>BLV Handbuch der Kakteen</i>	(13)
Hecht: <i>Kaktusar</i>	(14)
Hecht: <i>Kaktus og andre Sukkulenter</i>	(L14) norsk
Herbel: <i>Kaktusar</i>	(15)
Hoffman: <i>Lilla Kaktusboken</i>	(16)
Hoffman: <i>Suckulenter</i>	(17)
Jacobsen: <i>Das Sukkulentenlexikon</i>	(18)
Jensen: <i>Sukkulenter</i>	dansk (28)
Knuthenborg: <i>Den nye Kaktusbog</i>	dansk (19)
Lamb: <i>Cacti and other Succulents, del 1</i>	(20)
Lamb: <i>do, del 2</i>	(21)
Lamb: <i>do, del 3</i>	(22)
Lamb: <i>do, del 4</i>	(23)
Lamb: <i>do, del 5</i>	(24)
Lamb: <i>Kaktusar i Färg</i>	(25:1)
Lamb: <i>Cacti in Coulor</i>	(25:2)
Lamb: <i>Colorful Cacti of the American Deserts</i>	(L47)
Lamb: <i>Kaktusboken</i>	(26)
Mace: <i>Notocactus</i>	(27)
Noble: <i>Aloes for Greenhouse & Indoor Cultivation</i>	(29)
Oudshoorn: <i>126 Kaktus og andre Sukkulenter</i>	norsk (L44)
Pilbeam: <i>Mammillaria</i>	(30)
Pilbeam: <i>Haworthia and Astroloba</i>	(32)
Pilbeam: <i>Sulcorebutia and Weingartia</i>	(52)
Putnam: <i>Gymnocalycium</i>	(33)
Rauh: <i>Die Grossartige Welt der Sukkulenten</i>	(34)

Rauh: <i>Schöne Kakteen und andere Sukkulenten</i>	(35)	Tarsky: <i>Bildhandbok om Kaktusar</i>	(L50)
Rausch: <i>Lobivia</i>	(36)	Taylor: <i>The Genus Echinocereus</i>	(53)
Rice/Pike: <i>Cacti & Succulents for Modern Living</i>	(L46)	Thelander: <i>Kaktus i Naturen, två delar</i>	(42)
Riha/Subik: <i>Cacti and other Succulents</i>	(37)	Thomsen: <i>Kaktus</i>	(43)
Rowley: <i>The ill. ency. of Succulents</i>	(38)		
Rowley: <i>Name that Succulent</i>	(39)		
Rowley: <i>The Adenium and Pachypodium Handbook</i>	(45)		
Sadovsky/Subik: <i>Die Gattung Astrophytum</i>	(40)		
Schuster: <i>Cacti</i>	(L51)		
Storms: <i>Growing the Mesembs</i>	(41)		

Lånebokens beställningsnummer inom parentes. Bokstaven L i numret anger att boken kommer från min egen bokhylla och har ett lånetillägg på 3,- - 5,- beroende på bokens omfång. I någon mån skall detta täcka slitage och mindre skador på boken.

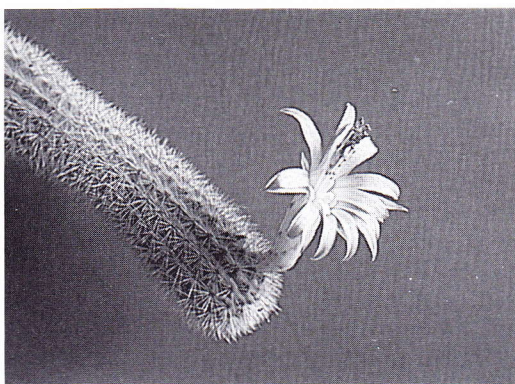
MINI-PORTRÄTTER

Matucana weberbaueri (Vaupel) Backeberg
förekommer i två varianter, dels typen som har citrongula blommor, och dels den av Lau beskrivna varianten flammae med orange blommor. Den blir ca. 10 cm i diameter, och är helt inhöljd i 3-4 cm långa tornar. Backeberg anger tornarnas färg som mörkt rödbrun, senare nästan svart, men på alla foton jag sett (liksom på min egen planta) är tornarna gula med bruna spetsar.
Hemorten är Peru.

Hildewintera aureispinus Ritter

Detta är en hängande cereus, som bildar stora grupper. De enskilda, ljusgröna stammarna med guldgula tornar lär bli upp till 150 cm långa, men den blommar långt innan dess. Blommorna är zygomorfa, orangeröda och har en inre uppsättning kortare petaler som är ljusrosa. Det är denna speciella uppbyggnad som föranledde Backeberg att ställa upp ett eget släkte för den - Winterocereus.
Kommer från Bolivia.

Thelocactus gielsdorfianus (Werdermann) Werdermann

En taxonomiskt besvärlig art, men lättodlad om man bara håller rothalsen torr och är försiktig med vattningen. Den är inte storvuxen, ca. 5 cm i diameter, blågrön med vackert ulliga areoler.
De vita blommorna kommer sommaren igenom, även efter en varm övervintring på fönsterbrädet, men på sommaren trivs den bäst i växthuset.
Hemort är Mexico (Tamaulipas, ved Jaumave).

Tekst och foto: Håkan Nilsson.

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til
PALLE CARLSEN,
Ove Gjeddesgade 62. tv., DK-8200 Århus N.
Betalning: Check eller på giro nr. 2182289.

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-18: 10 kr.
pr. nr. Følgende nr. er udsolgt: 5. årg. nr. 2,
9. årg., 13. årg., 14. årg. nr. 1.

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri

»Klein Mexiko«

Vi har et stort sortiment af interessante planter til Dem. De er velkommen til et besøg til enhver tid, - undtagen mandag! Grupper helst forudanmeldelse. - Ingen forsendelser.
Ny vinterlukning: Fra jul til ca. midt i marts.

KAKTUSGARTNERI »KLEIN MEXIKO«

Wolfgang Schnelle
D-2067 Reinfeld/Holstein
(Vejen Reinfeld - Bad Segeberg)

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer potter, gødning og andre ting, vi
har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-
emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også
gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

IB HOLM

Kirkebækvej 52
DK-8800 Viborg
Tlf. (06) 611805 - Giro 6600263

KAKTUS

3742

196

00

BJARNE KJEMPFF

STORDALSVEJ 4 LØVEL

8800 VIBORG

MÅ IKKE BØJES!

KAKTUS

Stort udvalg i froplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegardsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

KAKTUSAR

Högsta kvalitet – Låga priser.

Ca. 500 olika arter i lager.

Alla plantorna är uppdrivna från frön
och odlade på rätt sätt.

Många sällsynta.

1986 års lista fås mot porto.

SVANTES KAKTUSODLINGER

Järnbruksg. 7

S-662 03 Svanskog, Sverige

Tel. 0532/30473

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby
og et stort udvalg af kaktusbøger - også
antikvariske. Skriv efter vores gratis post-
ordrekatalog og bogliste.

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport

Lilienstr. 5 - Postbox 1107

D-7053 KERNEN i. R.

Lobivia claysiana	DM 4-5
Lobivia echinata	4
Rebutia aureicentra	3-5
Rebutia calliantha	3-4
Rebutia wessneriana	4
Sulcorebutia sp.n. WR 1	7
Sulcorebutia sp.n. WR 217	7
Sulcorebutia losenickyana	6

WHITESTONE GARDENS LTD.

Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prislister, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing. H. van Donkelaar

Lantje 1 a – Postbus 15

NL-4250 DA Werkendam – Holland

Betydeligt udvidet sortiment i sukkulenter,
kaktus samt andre sjældne planter. Ny plan-
teliste sendes mod forudbetaling af 3.50 hfl.
Frøliste gratis.

Alle henvendelser kan ske på dansk!